Datum: 2026-10-12

Preliminär nyttokalkyl – Digitala lås i Österåkers kommun

Socialförvaltningen
Underlag: Digitaliseringssnurran för hemtjänst samt preliminärt budgetestimat daterat 12 september 2026. https://digitaliseringssnurran.se (Myndigheten för Digital Förvaltning)

1. Bakgrund och syfte

Österåkers kommun planerar för en fortsatt utrullning av digitala lås inom hemtjänsten och för personer med trygghetslarm. Syftet är att effektivisera nyckelhanteringen, förbättra tillgängligheten vid omsorgsinsatser och larmutryckningar samt öka säkerheten och spårbarheten.

Som en del av förberedelserna inför kommande upphandling har en preliminär nyttokalkyl genomförts med stöd av Digitaliseringssnurran för hemtjänst.

Digitaliseringssnurran är resultatet av ett regeringsuppdrag till Post- och telestyrelsen med anledning av regeringens bredbandsstrategi, Sverige helt uppkopplat 2025. Från och med 2023 har digitaliseringssnurran tagits över av DIGG – Myndigheten för digital förvaltning.

Digitaliseringssnurran ger ett underlag för att bedöma potentiella, monetära, effektiviseringsvinster vid införandet av ett urval av digitala tjänster inom en kommun, ett och fem år efter implementeringen.

Beräkningarna av potentialen är baserade på underlag och resultat från ett antal kommuner som redan har valt att införa en eller flera av dessa tjänster. Antaganden och parametrar i modellerna baseras på intervjuer med ett antal kommuner, offentliga rapporter och data från olika offentliga databaser (Kolada och SCB).

Kalkylen är enbart en grov uppskattning på ett möjligt utfall.

Syftet med beräkningen är att uppskatta den potentiella ekonomiska nyttan av digital nyckelhantering och ställa denna i relation till de förväntade kostnaderna för införande och drift.

Österåker

2. Förutsättningar och antaganden

Beräkningen utgår från ett scenario med 1 000 digitala lås och full anslutning inom den aktuella målgruppen.

Följande huvudsakliga antaganden har använts:

Parameter	**Antagande**
Antal digitala lås	1 000
Anslutningsgrad	100 %
Tid för fysisk nyckelhantering	10 minuter per arbetspass
Antal hemtjänsttagare per anställd och dygn	15
Andel besök som kan genomföras som planerat	95 %
Beräknad månadskostnad per lås	95 kr
Installationskostnad per lås	900 kr
Införandekostnad	70 000 kr
Avtalstid	48 månader

Antagandet om 10 minuters nyckelhantering per arbetspass är en försiktig justering av verktygets ursprungliga schablonvärde på 20 minuter. Den faktiska tidsåtgången och möjliga tidsbesparingen behöver verifieras i verksamheten.

3. Preliminär kostnadsberäkning

Kostnadsberäkningen bygger på tidigare inhämtade prisindikationer för en hyresmodell med förlängd garanti, licenser och support.

Kostnadspost	**Kostnad över 4 år**
Hyra av lås, 50 kr/mån	2 400 000 kr
Förlängd garanti, 10 kr/mån	480 000 kr
Licens och support, 35 kr/mån	1 680 000 kr
Installation av 1 000 lås	900 000 kr
Projektledning och utbildning	70 000 kr
Total uppskattad kostnad	**5 530 000 kr**

Den sammanlagda kostnaden uppskattas därmed till cirka **5,5 miljoner kronor över fyra år**, exklusive eventuella portinstallationer och andra tillkommande kostnader.

Beloppen är preliminära budgetestimat och inte upphandlade priser. Den slutliga kostnaden beror på upphandlingens resultat, avtalets utformning och omfattningen av utrullningen.

4. Beräknad effektivisering

Digitaliseringssnurran visar att införandet av digital nyckelhantering kan ge betydande effektiviseringsmöjligheter genom minskad hantering av fysiska nycklar.

Resultatet från beräkningen är följande:

Resultat	**År 1**	**År 5**
Bruttoeffektivisering	3,21 mnkr	4,08 mnkr
Kostnader enligt verktyget	1,26 mnkr	1,31 mnkr
Beräknad nettoeffektivisering	**1,95 mnkr**	**2,77 mnkr**

Den potentiella bruttoeffektiviseringen uppgår således till cirka **3,2 miljoner kronor under det första året**.

Ökningen fram till år 5 förklaras bland annat av verktygets antaganden om årliga kostnadsökningar för personal.

Resultatet för år 5 ska betraktas som en långsiktig illustration, eftersom den planerade avtalsperioden omfattar fyra år.

Det finns också en skillnad mellan verktygets redovisade kostnader och den separata budgetkalkylen, bland annat avseende hur installationskostnader fördelas över tiden. Denna skillnad behöver klarläggas innan nettoeffektiviseringen används som ett ekonomiskt beslutsunderlag.

5. Verksamhetsnyttor

Den huvudsakliga effektiviseringen förväntas uppstå genom minskad tidsåtgång för hantering av fysiska nycklar.

- Utöver den beräknade tidsvinsten kan digitala lås bidra till:
- Minskad administration kring utlämning, återlämning och hantering av nycklar.
- Kortare inställelsetider vid trygghetslarm och akuta omsorgsinsatser.
- Ökad säkerhet genom digital behörighetsstyrning och loggning.
- Förbättrad spårbarhet av tillträde till bostäder.

- Minskad sårbarhet vid borttappade nycklar och personalförändringar.
- Förbättrad arbetsmiljö och möjlighet att använda frigjord tid till omsorgsinsatser.

Flera av dessa nyttor är svåra att direkt värdera ekonomiskt men kan ha betydande värde för såväl verksamheten som kommuninvånarna.

6. Osäkerheter och begränsningar

Beräkningen bygger delvis på nationella schablonvärden och ett antal antaganden som ännu inte verifierats för Österåkers kommun.

Särskilt betydelsefullt är antagandet om 10 minuters nyckelhantering per anställd och arbetspass. Den faktiska effektiviseringen påverkas av hur arbetet organiseras, hur många medarbetare som berörs och i vilken utsträckning den frigjorda tiden kan användas på ett mer effektivt sätt.

Det är också viktigt att skilja mellan frigjord arbetstid och direkta ekonomiska besparingar. En effektivisering innebär inte automatiskt att verksamhetens budget kan minskas med motsvarande belopp.

Den frigjorda tiden kan i stället innebära ökad kapacitet, förbättrad kontinuitet och möjlighet att möta framtida omsorgsbehov utan motsvarande ökning av personalresurserna.

Kalkylen utgår dessutom från att samtliga 1 000 lås är installerade och används. Vid en successiv utrullning kommer såväl kostnader som realiserade nyttor att påverkas av införandetakten.

7. Sammanfattande bedömning

Den preliminära nyttokalkylen indikerar att en fortsatt utrullning av digitala lås i Österåkers kommun har potential att skapa betydande verksamhetsnyttor.

Med 1 000 digitala lås och ett antagande om 10 minuters nyckelhantering per arbetspass visar Digitaliseringssnurran en möjlig bruttoeffektivisering motsvarande cirka **3,2 miljoner kronor årligen**.

Den preliminära kostnaden för hyresalternativet uppskattas samtidigt till cirka **5,5 miljoner kronor över fyra år**, inklusive installation och införande men exklusive eventuella portinstallationer.

Resultatet talar för att digital nyckelhantering kan vara en ekonomiskt och verksamhetsmässigt motiverad investering. Kalkylen ska dock betraktas som en indikation på potentiell nytta och inte som en prognos över garanterade besparingar.

Inför fortsatt beslutsfattande bör framför allt den faktiska tidsåtgången för nyckelhantering verifieras, kostnadsmodellen preciseras och formerna för uppföljning av realiserade nyttor fastställas.

Sammantaget ger beräkningen stöd för att gå vidare med den planerade upphandlingen, samtidigt som de ekonomiska effekterna behöver följas upp och verifieras under införandet.